

Bemærkninger til [TfL 2017.259](#) vedrørende driftsregnskabet og EU-støtte i forbindelse med bortforpagtning

Sidetal: 6

Forfatter: Malene Buch Andersen, Mogens Norlén, Verner Holm

Forfattere: Af Malene Buch Andersen, advokat, Mogens Norlén, advokat, og Verner Holm, advokat, Penta Advokater A/S.

Af Malene Buch Andersen, advokat, Mogens Norlén, advokat, og Verner Holm, advokat, Penta Advokater A/S.

Resumé

Nærværende artikel er en reaktion på de bemærkninger, der er givet af advokat Mark Søtrup og advokat Corna Levin Munch i [TfL 2017.259](#) til undertegnedes artikel i [TfL 2017.129](#) – »Hvem tilfalder EU-støtten, når det søges af et konkursbo?«

1. Indledende bemærkninger

I artiklen [TfL 2017.259](#) Bemærkninger om behandling af EU-støtte, som tilfalder er konkursbo, giver to punkter anledning til en reaktion. Det første vedrører spørgsmålet om driftsregnskabet, og hvorvidt EU-støtten skal dække et eventuelt negativt driftsresultat. Det andet punkt vedrører behandling af EU-støtte i forpagtningstilfælde.

2. Driftsregnskabet og dets betydning for behandlingen af EU-støtte

Der er enighed om, at der gælder en lang række nærmere definerede betingelser for, at EU-støtten kommer til udbetaling, herunder er der bl.a. krav til, at ansøgeren skal være aktiv landbruger, ansøgeren skal råde over betalingsrettigheder, ansøgeren skal have et støtteberettiget areal hele året, og ansøgeren skal overholde regler om God landbrugs- og Miljømæssig stand (GLM) ^[Note 1]. Det medfører en række omkostninger for ansøgeren, og i denne relation konkursboet, for at opfylde disse krav.

I praksis vil det ofte være panthaverne, der går ind og stiller sikkerhed for driften af landbruget i konkursperioden, og panthaver tilføjer likviditet til den fortsatte drift. Dette betyder derfor også, at det ofte vil være panthavernes sikkerhedsstilling, der gør, at konkursboet rent de facto kan opfylde kravene til at kunne få EU-støtte udbetalt i konkursperioden. Dette er ikke ensbetydende med, at panthaverne er berettiget til at modtage EU-støtten – hverken direkte eller indirekte. Som nævnt i [TfL 2017.129](#) stiller panthaverne sikkerheden for at bevare pantets værdi. Dette er ud fra en samlet vurdering af, at fortsættelse af driften er mere fordelagtig for panthaverne end alternativer som nedlukning eller tvangsauktion over det konkrete landbrug.

Panthavernes udgifter til den fortsatte drift afholdes som led i et forsøg på at holde på ejendommens værdi. Ejendommens aktiver kan benyttes af konkursboet, og indtægterne fra ejendommen indgår i driftsregnskabet. Med i indtægterne til driftsregnskabet er ikke EU-støtte. Der er enighed om, at betalingsrettigheder ikke er omfattet af ejendommens pant – og derfor kan den indtægt, der (under opfyldelse af særlige betingelser) knytter sig til betalingsrettighederne, herunder EU-støtten, heller ikke være omfattet af ejendommens pant.

Det er kurators opgave at få realiseret indtægter til boet, herunder de indtægter, der følger af betalingsrettigheder. Dette kan ske ved, at betalingsrettigheder udnyttes af boet (ved panthaver) eller af andre (ved bortforpagtning). Det skal ske i respekt for rettighederne for ejendommens panthavere, der typisk tilbydes ret til drift af ejendommen med udnyttelse af betalingsrettighederne mod at betale et eventuelt underskud ved ejendommens drift. Alternativt aftales en bortforpagtning, hvor den rene forpagtningsafgift indgår i panthaverregnskabet, og EU-støtten indgår i boet som et frit aktiv.

Der tages således hensyn til ejendommens panthavere, der kan drive ejendommen eller modtage forpagtningsafgift. Såfremt løsningen i [TfL 2017.259](#) følges, hvorefter panthaverne skulle kunne fratække en underskudsgivende drift i EU-støtten, drives ejendommen ikke for panthavers regning, men for de simple kreditorers regning, indtil EU-støttebeløbet er opbrugt. Det har aldrig været meningen eller formålet med EU-støtten, hvilket der syntes at være enighed om.

I dommen [TfL 1999.97 Ø](#) er der taget stilling til en lignende situation vedrørende udbetaling af EU-støtte, herunder hvorvidt panthaverne kunne kræve en passende forpagtningsafgift som vederlag for konkursboets benyttelse af den pantsatte ejendom og dermed således, at konkursboet kunne opfylde støttebetingelserne. Her slog landsretten fast, at EU-støtten måtte anses som en indtægt af den på ejendommen drevne landbrugsvirksomhed og ikke en indtægt af selve ejendommen og pantet heri. Derfor havde panthaverne ikke krav på nogen form for godtgørelse for konkursboets brug af ejendommen i den forbindelse.

Andre indtægter som eksempelvis mælke- og slagteriafregninger samt salg af afgrøder vil ses som en driftsindtægt, og indgå i driftsregnskabet, og dermed have betydning for pantet og dets værdi i henhold til [tinglysningslovens §§ 37 og 38](#). Disse indtægter kan panthaver derfor oppebære retmæssigt, da de er en direkte følge/frugt af driften.

3. EU-støtte i forpagtningstilfælde

Dernæst kan vi se på udbetaling af EU-støtte, hvor konkursboet har bortforpagtet jorden til en tredjemand. Det er landmanden eller bortforpagteren, der ejer betalingsrettighederne, og derved er det også denne, som kan ansøge og oppebære EU-støtten, der udkommer heraf. Er landbruget taget under konkurs, er det konkursboet, der indtræder i disse rettigheder. Det udelukker ikke, at andet kan aftales mellem landmanden eller konkursboet som bortforpagter og tredjemand som forpagter, hvad enten dette er sket forinden, konkursen indtrådte, eller det sker efter konkursdekret.

Det er den, som råder over det støtteberettigede areal, der kan ansøge om EU-støtte. I forpagtningsaftaler vil det således være forpagter ^[Note 2]. Derfor er det et fåtal af forpagtningsaftaler, hvor betalingsrettighederne ikke er medudlejet til forpagter. Dette i modsætning til græsningsaftaler, hvor udlejer fortsat kan søge om EU-støtte, idet rådigheden over arealet her fortsat er hos udlejeren, og ikke lejeren.

I praksis er betalingsrettigheder derfor altid medudlejet i forpagtningsforhold med støtteberettigede arealer. Det skal dog understreges, at det ikke er en selvfølge, at landmanden eller konkursboet har udlejet de dertil knyttede betalingsrettigheder. Har landmanden eller konkursboet ikke medudlejet betalingsrettighederne, følger det af sagens natur, at forpagter ikke kan ansøge om EU-støtte. Dette kommer dog ikke bortforpagter til gavn, idet bortforpagter i henhold til ovenstående heller ikke vil kunne ansøge om og få udbetalt EU-støtte. Der vil derfor være formodningen for, at betalingsrettighederne er medudlejet til forpagter.

Medudlejes de tilknyttede betalingsrettigheder til det støtteberettigede areal, er det afgørende, hvad der kan udledes af aftalen. Fremgår det klart i forpagtningsaftalen, hvad forpagter skal betale i forpagtningsafgift for henholdsvis det støtteberettigede areal og for udlån af betalingsrettighederne til at ansøge om EU-støtte, er der intet problem i at adskille disse to beløb. Ligeledes må det i disse tilfælde være klart, hvordan det skal behandles i konkursretlig henseende. Det, som vedrører den rene forpagtningsafgift, og dermed leje af jorden, skal i henhold til [tinglysningslovens §§ 37 og 38](#) indgå i panthaverregnskabet, idet ejendoms pantet omfatter den faste ejendom med tilbehør, herunder leje og forpagtningsafgifter. Den del, der vedrører leje af betalingsrettighederne, og dermed giver grundlag for udbetaling af EU-støtte, skal indgå i boregnskabet som frie midler. Dette følger af, at det tidligere i [TfL 2017.129](#) er fastlagt, at EU-støtte ikke er omfattet af pantet, uanset om der er tale om ejendoms pant eller pant i betalingsrettighederne. Med andre ord, det der i forpagtningsaftalen fremgår som betaling for at kunne oppebære EU-støtte, skal derfor ligeledes behandles som EU-støtte ville være blevet behandlet i konkursboet. Den modsatte situation er, at forpagter ikke medlejer betalingsrettighederne, hvilket vil medføre en tilsvarende lavere forpagtningsafgift. I visse tilfælde ses, at der er lavet to særskilte aftaler for henholdsvis den rene forpagtningsafgift og for lån af betalingsrettighederne. Her er der ikke tvivl om fordelingen af forpagtningsafgiften i konkursretlig henseende.

Som nævnt i artiklen [TfL 2017.129](#) opstår problemet i de forpagtningsaftaler, hvor der ikke er taget stilling til fordelingen heraf, men hvor de tilknyttede betalingsrettigheder er lånt ud til forpagteren af det støtteberettigede areal. Det er tilfælde, hvor der alene er fastsat en samlet forpagtningsafgift, hvoraf det ikke umiddelbart kan udledes, hvad der vedrører den rene jordleje, og hvad der vedrører udlån af betalingsrettighederne, og dermed udbetaling af EU-støtte. Her må der foretages en kontraktfortolkning og en sammenligning med lignende arealer til udleje ^[Note 3] for at kunne afgøre, hvordan forpagtningsafgiften behandles i henholdsvis boregnskabet og panthaverregnskabet. Kurator kan ikke blot henføre den fulde forpagtningsafgift under pantet uden at have taget stilling til, hvad der eventuelt vedrører udlån af betalingsrettighederne, som således skal indgå i boregnskabet som frie midler.

4. Sammenfatning

EU-støtte, der udbetales til et konkursbo, er et frit aktiv. Derfor skal det ikke indgå i panthaver- eller driftsregnskabet, hvad enten driften har været overskudsgivende eller underskudsgivende. EU-støtten kommer de simple kreditorer til gode, og ikke panthaverne. Dette gælder uanset, at panthaver stiller sikkerhed for driften af konkursboet, og/eller stiller ejendommen til rådighed eller i øvrigt bidrager til, at støttebetingelserne for EU-støtte opfyldes. Denne opfattelse understøttes også af retspraksis ([TfL 1999.97](#)).

I forpagningstilfælde, hvor konkursboet har bortforpagtet et støtteberettiget areal og tilhørende betalingsrettigheder, skal der sondres imellem, hvad konkursboet modtager som den rene forpagtningsafgift, hvilket skal indgå i panthaverregnskabet, og hvad konkursboet modtager som leje af betalingsrettigheder og EU-støtte, hvilket skal indgå i boregnskabet. Denne sondring kan skabe fortolkningsmæssige problemstillinger, hvilket imidlertid ikke medfører, at kurator kan se bort herfra.

Fodnoter

[1] Betingelserne findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside www.lbst.dk.

[2] Bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. § 17.

[3] Hans Helge Beck Thomsen: Formueretlige bemærkninger vedrørende hektarstøtteordningen, [TfL 2015.255](#).